

УДК 351.74(477)

Ю.О. ЗАГУМЕННА, Харківський національний університет внутрішніх справ

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Ключові слова: права та свободи людини і громадянина, конституційно-правові гарантії, міжнародно-правове законодавство, органи внутрішніх справ

В Україні забезпечення прав і свобод людини і громадянина є одним із основних завдань процесу реформування українського суспільства, що набуває особливого значення в контексті європейської інтеграції України. Прагнення української держави стати повноправним членом світового співтовариства спрямоване на зміщення векторів діяльності правоохоронних органів з метою першочергового забезпечення ними національних конституційних норм та світових стандартів дотримання прав і свобод людини.

У сучасних умовах ефективно забезпечення прав і свобод людини у правоохоронній діяльності органів внутрішніх справ вимагає концептуально нових підходів, що обумовлюють докорінні зміни організаційно-правових засад функціонування органів внутрішніх справ, зокрема, гуманізацію діяльності міліції та підвищення її авторитету, побудову відносин між міліцією і народом на засадах партнерства, удосконалення форм, методів та засобів забезпечення прав і свобод людини тощо.

Проблеми забезпечення прав людини досліджувало багато вітчизняних вчених-юристів: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, В.С. Венедиктов, Є.О. Гіда, А.Т. Комзюк, М.В. Корнієнко, Ю.Ф. Кравченко, О.В. Негодченко, В.П. Петков, П.М. Рабінович, В.В. Сташис, В.Я. Та-

цій, М.М. Тищенко, О.Н. Ярмиш та ін.

Разом із тим, за час існування України як суверенної держави предметом самостійних наукових досліджень у вітчизняній юридичній науці виступали лише окремі організаційно-правові, але не сутність механізму забезпечення основних прав і свобод. Національними державознавцями не розроблена ефективна його модель, яка би відповідала міжнародним стандартам і потребам як українського суспільства, держави, так і інтересам окремих громадян України. Враховуючи це, метою роботи є дослідження місця органів внутрішніх справ у механізмі забезпечення основних прав громадян України.

У зв'язку з цим актуальність наукового дослідження обумовлена передусім необхідністю визначення сутності діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення прав і свобод людини. Важливість дослідження базується також на необхідності подолання протиріччя між потребою застосування світових та європейських стандартів забезпечення прав і свобод людини та відсутністю належного теоретико-методологічного й науково-прикладного підґрунтя реалізації нових підходів до вдосконалення правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ. Наукова новизна роботи полягає в розроблених заходах з удосконалення організаційно-правових механізмів забезпечення прав і свобод людини в діяльності органів внутрішніх справ України.

При цьому розпочнемо з уточнення поняття «забезпечення прав людини». У науковій літературі мають місце різні підходи щодо його визначення. Деякі автори виходять з того, що це стадія реалізації прав людини. Інакше кажучи, вони відстоюють позицію, що забезпечення виконує допоміжну роль по відношенню до реалізації [1, с.42]. Проте, такий підхід не отримав широкої наукової підтримки. І в теорії права превалює точка зору, що, навпаки, забезпечення прав людини більш широке та об'ємне поняття. «Під забезпеченням конституційних прав і свобод розуміється система їх гарантування, тобто система за-

гальних умов і спеціальних (юридичних) засобів, які забезпечують їх правомірну реалізацію, а в необхідних випадках – і охорону», – зазначає М.В. Вітрук [2, с.195–196].

А. Олійник та В. Заяць вважають, що забезпечення прав громадян включає в себе: а) створення умов, що сприяють реалізації прав; б) охорону прав від порушень зі сторони кого б то не було; в) процес реалізації і захист цих прав від уже здійсненого реального їх порушення; г) відновлення порушених прав на всіх стадіях правореалізуючого процесу [3, с.20–21]. Цю точку зору підтримує Е.Б. Червякова, яка зазначає: «Під забезпеченням основних прав розуміють, з одного боку, систему їх гарантій, а з другого – діяльність органів держави з створення умов для реалізації прав громадян, їх охорони, захисту і відновлення порушеного права» [4, с.24]. Аналізуючи процес забезпечення прав людини з точки зору правового механізму, Г. Шмельова вказує, що це є система ефективних юридичних засобів реалізації, охорони й захисту прав людини і називає наступні елементи цього механізму: 1) національне законодавство, що є основою усього цього механізму; 2) юридичні процедури реалізації прав людини; 3) юридичні засоби охорони прав людини; 4) юридичні засоби захисту прав людини [5, с.50–51]. Аналогічний підхід до поняття забезпечення прав людини у О. Святоцького [6]. Вважаємо цей підхід найбільш прийнятним, і поняття «забезпечення прав і свобод» у нашому розумінні охоплює собою здійснення певних коригуючих дій, спрямованих на: а) удосконалення національного законодавства країни і приведення його до міжнародних стандартів у галузі прав людини; б) реалізацію громадянами своїх прав і свобод; в) охорону прав і свобод людини та громадянина; г) захист прав і свобод людини та громадянина.

В системі державних органів України, що реалізують повноваження із забезпечення прав людини, особливе місце займають органи внутрішніх справ України, що пов'язано, передусім, з їх правоохоронним стату-

сом як державного озброєного органу виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань. Їхня правозахисна роль найбільше проявляється в охороні прав громадян, оскільки здебільше діяльність органів внутрішніх справ спрямована на усунення перешкод у реалізації громадянами своїх прав і свобод, направлена на попередження правопорушень, боротьбу з невиконанням обов'язків і зловживання правами і свободами будь-якими учасниками правовідносин (запобігання правопорушенням та їх припинення, охорона і забезпечення громадського порядку, забезпечення особистої безпеки громадян, сприяння у межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків тощо). Ця робота ведеться органами внутрішніх справ шляхом профілактики, попередження, недопущення можливих порушень прав і свобод громадян

Як зауважили А.М. Колодій та А.Ю. Олійник, діяльність міліції тут має зовнішній і внутрішній бік. Зовнішній бік діяльності органів внутрішніх справ із забезпечення реалізації прав особи характеризується тим, що міліція: а) виконує свої завдання неупереджено, у точній відповідності із законом; б) поважає гідність особи і виявляє до неї гуманне ставлення; в) захищає права людини і громадянина незалежно від походження, майнового та іншого стану, расової та національної належності, громадянства, віку, мови та освіти, ставлення до релігії, статі, політичних та інших переконань; г) не розголошує відомості, що стосуються особистого життя людини, принижують її честь і гідність, якщо виконання обов'язків не вимагають іншого; г) тимчасово, у межах чинного законодавства, обмежує права і свободи особи, якщо без цього неможливо виконати покладені на неї обов'язки; д) забезпечує право на захист та інші юридичні права затриманих і взятих під варту; е) створює умови для реалізації

лізації прав, охороняє і захищає особистість від правопорушення, вживає всіх передбачених законом заходів до поновлення порушеного права. Внутрішній бік діяльності міліції характеризується тим, що вона: а) у межах своїх завдань і функцій, своєї компетенції виконує свої обов'язки; б) застосовує заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю на законних підставах; в) використовує правові та організаційні форми і методи при забезпеченні прав людини і громадянина; г) її працівники не повинні самі порушувати закони, права і свободи особи [7, с.293].

О.В. Негодченко запропонував таку класифікацію прав і свобод людини на підставі їх функціонального забезпечення органами внутрішніх справ: перша група – права і свободи, забезпечення яких здійснюється винятково органами внутрішніх справ або спільно з іншими державними органами за ініціативою органів внутрішніх справ; друга група – права і свободи, до забезпечення яких органи внутрішніх справ залучаються іншими державними органами та установами; третя група – права і свободи, забезпечення яких покладено на інші державні інституції, а органи внутрішніх справ забезпечують їх у межах покладених на них функцій боротьби зі злочинністю та охорони громадського порядку [8, с.112].

В.О. Січкач відзначає, що в сучасному демократичному суспільстві поліція (міліція) поступово набуває ознак організації, що надає послуги людині щодо забезпечення її прав і свобод. Важливими функціями міліції в цьому напрямку є надання допомоги людям у відновленні порушених прав і свобод; у надзвичайних ситуаціях; потерпілим від правопорушень; неповнолітнім, які залишилися без опіки; особам, які звільнилися з місць позбавлення волі, щодо їх ресоціалізації; надання охоронних послуг тощо [9, с.8].

Є.О. Гіда розглянув форми реалізації загальнолюдських стандартів прав людини, а саме регулятивну, правоохоронну, організаційну, виховну. Регулятивна форма передбачає створення необхідних умов для реалізації міліцією своєї компетенції, зокрема для за-

безпечення прав та свобод людини і громадянина. Правоохоронна форма спрямована на охорону найважливіших суспільних відносин, врегульованих нормами права, від будь-яких посягань. Вона безпосередньо пов'язана із захистом прав і свобод громадян, а також створенням найбільш сприятливих умов для їх реалізації. Організаційна форма потрібна для створення умов з метою забезпечення виконання правозастосовних актів, що регламентують діяльність міліції у сфері охорони особистих прав і свобод. Виховна форма допомагає створити необхідні умови для підвищення рівня правосвідомості як громадян, так і співробітників міліції [10, с.10].

Проте, поряд із тим, що працівники міліції захищають права та законні інтереси громадян, вони водночас є потенційними порушниками цих прав, адже наділені повноваженнями застосовувати заходи примусу. Звісно, в такій ситуації правоохоронцям та громадянам важко витримати паритетні стосунки, які б не викликали нарікань. У пошуку шляхів подолання цієї суперечності варто згадати принцип, закріплений ст.29 Загальної декларації прав людини: «При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві» [11, 12]. Для забезпечення цілковитої законності реалізації міліцією владних повноважень відпрацьовані механізми внутрішньовідомчого та зовнішнього контролю міліції. У Міністерстві внутрішніх справ України система контролю багатоступенева, розгалужена. За дії працівників несуть відповідальність як їх безпосередні керівники, так і керівники вищого рівня. Діють і спеціальні структури – підрозділи штабів та служби внутрішньої безпеки, інспекції з особового складу. Застосовуються різноманітні форми контролю, серед яких – інспектування, планові та раптові перевірки, комплексні відпрацювання,

під час яких виявляються недоліки та надається практична допомога. Контрольні функції реалізуються як гласними, так і негласними методами відповідно до чинного законодавства. Зміцненню законності в діяльності органів внутрішніх справ також сприяє їх принципове реагування на заходи прокурорського контролю, приписи судових інстанцій, Служби безпеки України.

Пріоритетність дотримання в діяльності міліції прав людини виявилася у створенні окремої внутрішньовідомчої системи важелів гарантування прав громадян. Запроваджено посаду радника міністра внутрішніх справ з питань дотримання прав людини. У складі апарату міністра створене управління моніторингу дотримання прав людини в діяльності органів внутрішніх справ, серед завдань якого – постійне вивчення та аналіз стану додержання прав громадян, удосконалення нормативно-правової бази з цього напрямку діяльності Міністерства внутрішніх справ. Працюють громадська рада з питань забезпечення прав людини при Міністерстві внутрішніх справ України та відповідні громадські ради на рівні обласних управлінь. Результативно діють мобільні групи з моніторингу забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів внутрішніх справ [13, с.5–10].

Міністерством внутрішніх справ України, зокрема за лінією відомчої системи освіти та науки, постійно ведеться робота з підвищення рівня загальної та професійної культури працівників, формування в їхній свідомості пріоритетності захисту прав і свобод громадян під час професійної діяльності.

Для удосконалення рівня правової підготовки працівників міліції під час їх навчання та підвищення кваліфікації проводяться роз'яснення положень міжнародних документів щодо прав людини, стандартів поведінки із затриманими особами, захисту інтересів громадян під час масових заходів, забезпечення безпеки дорожнього руху тощо. Зокрема, приділяється особлива увага таким вимогам міжнародно-правових документів, як підзвіт-

ність органу правопорядку громадськості, відповідальність перед нею, дотримання правоохоронної етики під час розслідування, застосування сили та вогнепальної зброї, пріоритетність мирного врегулювання конфліктів, методів переконання [14, 15].

У повсякденній діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ ці питання відпрацьовуються у системі службової підготовки, застосовуються такі форми роботи з особовим складом, як реагування на випадки порушення прав людини, розгляд таких фактів на засіданнях колегій та оперативних нарадах, кадрових і атестаційних комісіях. Приділяється належна увага інформації, яка надходить від громадян каналами зворотного зв'язку – через громадські приймальні, «поштові скриньки», форуми на офіційних сайтах органів внутрішніх справ. У такий спосіб громадяни повідомляють про негативні факти діяльності міліції, висловлюють скарги та пропозиції. Шлях безпосередньої взаємодії працівників міліції з громадянами та неурядовими організаціями, підприємствами й установами всіх форм власності, засобами масової інформації вбачається особливо перспективним для налагодження реальної співпраці з населенням, позиціонування Міністерства внутрішніх справ не як карального органу, а як структури з сервісними, обслуговуючими функціями. Встановлення реальних партнерських стосунків між міліцією і населенням могло би з часом актуалізувати питання про організаційно-структурну перебудову Міністерства внутрішніх справ відповідно до нових соціальних пріоритетів, зміщення акцентів на профілактичні функції міліції.

Усе це може підвищити готовність суспільства до сприйняття проблеми прав працівника міліції, які нині значною мірою обмежені і законодавством, і реальним життям. Зокрема, обмежено такі їх конституційні права і свободи, як право на підприємницьку діяльність (ст.42), на страйк (ст.44), на достатній життєвий рівень (ст.48), свободу пересування, вільного вибору місця проживання, право вільно залишати територію України і

повертатися в Україну (ст.33) тощо [12].

Якщо професійний ризик, який інколи обертається для працівників органів внутрішніх справ втратою життя й здоров'я, постійні перевантаження на службі свого часу компенсувалися підвищеним матеріальним забезпеченням та соціальними гарантіями, то тепер більшість працівників міліції (насамперед у регіонах) поповнює соціально вразливі верстви. Водночас на відміну від інших категорій населення правоохоронці через законодавчі обмеження не можуть покращити свій матеріальний стан шляхом роботи за сумісництвом, і навіть у критичних випадках вдатися до страйку.

Серед працівників органів внутрішніх справ також трапляються факти правопорушень, перевищення посадових повноважень, що стає приводом для внутрішніх службових розслідувань і навіть порушення кримінальних справ проти працівників міліції. Безперечно, щодо порушників, зрадників інтересів служби позиція має бути непримиренною, але й причини та умови самих цих явищ також мають вивчатися. У перспективі служба внутрішньої безпеки МВС вбачається насамперед структурою, в діяльності якої домінував би захист працівника міліції від протиправних посягань, соціальних конфліктів, і вже на другому місці були б контрольні й каральні функції. Оскільки згадані проблеми є спільними для правоохоронних органів, доцільною вбачається взаємодія у їх розв'язанні, а також удосконаленні діяльності, пов'язаної із захистом прав людини.

Враховуючи викладене вище, вважаємо за доцільне зміцнення співпраці органів юстиції, установ з виконання покарань та органів внутрішніх справ України щодо внесення до нормативно-правової бази змін, які вдосконалювали б порядок передання затриманих міліцією громадян з ізоляторів тимчасового тримання до слідчих ізоляторів [16, с.10].

Наступним перспективним напрямом співпраці органів юстиції та міліції є створення єдиної автоматизованої системи збирання, обробки, систематизації, зберігання та

обміну інформацією про правопорушення і злочинні прояви. Нині, як і МВС, Генеральна прокуратура України, Міністерство юстиції, Служба безпеки України, Державна митна служба України, Державна податкова адміністрація України, Головне контрольно-ревізійне управління, Державний департамент з виконання покарань, Державний комітет з охорони кордону готують звіти за допомогою відомих інформаційних систем, які базуються на різних нормативних документах, операційних системах. Необхідно вдосконалювати порядок формування державної статистичної звітності, яка має відповідати міжнародним стандартам у цій галузі. Для цього слід детально вивчити і враховувати досвід інших країн.

Достовірна інформація про стан злочинності має вплинути на ефективність діяльності всіх державних органів, які беруть участь у боротьбі з нею, оскільки результативність їхніх зусиль здебільшого визначається тим, наскільки добре вивчене саме явище й адекватні заходи, що вживаються. Такий міжвідомчий банк даних може бути створено під егідою Міністерства юстиції як установи, яка отримує інформацію з судів, тобто остаточної інстанції у боротьбі зі злочинністю та правопорушеннями. Для розв'язання згаданої проблеми необхідне внесення змін до законодавства України або прийняття нового Закону України «Про міжвідомчий банк даних щодо злочинності в Україні».

Необхідно привести систему органів внутрішніх справ України у відповідність до світових (зокрема, європейських) стандартів. Йдеться, насамперед, про перехід від карального до соціально-сервісного змісту її діяльності. Нагальним завданням є перетворення міліції (із зміною назви на «поліцію» як більш адекватну сучасним світовим реаліям та прагненням) з карального органу на правоохоронну інституцію європейського зразка; «гуманізація» міліції, та й усієї правоохоронної системи України. Вирішення вказаного завдання видається неможливим без вивчення та використання позитивного досвіду діяльності поліції зарубіжних країн (зрозуміло, з

врахуванням вітчизняних історичних, ментально-психологічних та інших особливостей). Як показує світова практика, рішучі заходи, спрямовані на охоронну та захист прав і свобод, честі і гідності громадян, не матимуть ефективності доти, доки міліція не отримає широкої громадської підтримки та сприяння. Тобто, необхідно адаптувати систему Міністерства внутрішніх справ України так, щоб вона, передусім, працювала на людину, а її діяльність була максимально прозорою і відповідно оцінювалась громадою. Це, потребує переорієнтації діяльності підрозділів міліції України у бік розвитку системи управління зв'язками з громадськістю, враховуючи світову практику, соціальні потреби та інтереси людей, культурні традиції та місцеві особливості того чи іншого регіону країни. Зважаючи на усі ці міркування, певна перебудова системи МВС України повинна починатися з народження нової ідеології змісту діяльності міліції. Це вимагає запровадження сучасних форм та підходів. Зокрема, йдеться про розвиток процесів публік рілейшнз, завдяки можливостям яких в інших країнах світу досягається порозуміння і тісна співпраця між поліцією та населенням, покращується рівень правосвідомості людей. Безсумнівно, таке співробітництво сприяє гарантованій реалізації суб'єктивних прав і обов'язків.

В сучасних умовах ефективно забезпечення прав і свобод людини у правоохоронній діяльності органів внутрішніх справ вимагає концептуально нових підходів, що обумовлюють докорінні зміни організаційно-правових засад функціонування органів внутрішніх справ, зокрема гуманізацію діяльності міліції та підвищення її авторитету, побудову відносин між міліцією і народом на засадах партнерства, удосконалення форм, методів та засобів забезпечення прав і свобод людини тощо. Необхідність суттєвого підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ у цій сфері потребує ґрунтовного й послідовного наукового аналізу її організаційно-правових засад.

ЛІТЕРАТУРА

1. История, теория и практика прав человека : курс лекций / под ред. Т. Н. Нуркаевой. – Уфа : Восточный ун-т, 1998. – 90 с.
2. Витрук Н. В. Социально-правовой механизм реализации конституционных прав и свобод / Витрук Н. В. // Конституционный статус личности в СССР / под ред. Б. Н. Топорнина – М. : Юрид. лит-ра, 1980. – С. 195–196.
3. Олейник А. Е. Реализация прав советских граждан в условиях формирования социалистического правового государства / Олейник А. Е., Заяц В. С. // Актуальные проблемы формирования правового государства / отв. за вып. С. Б. Гаврыш. – Х. : Юрид. ин-т, 1990. – С. 20–21.
4. Червякова Е.Б. Защита конституционных прав граждан средствами прокурорского надзора (проблема общенадзорной деятельности): дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.10 / Червякова Е. Б. – Х., 1992. – 219 с.
5. Шмельова Г. Юридичний механізм забезпечення прав людини (загальнотеоретична характеристика) / Г. Шмельова // Право України. – 1994. – № 10. – С. 50–51.
6. Святоцький О. Д. Адвокатура в юридичному механізмі захисту прав громадян (історико-правове дослідження) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : 12.00.01 «Теорія та історія держави і права» / О. Д. Святоцький. – К., 1994. – 38 с.
7. Колодій А. М. Права людини і громадянина в Україні : навч. посібник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
8. Негодченко О. В. Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав людини / О. В. Негодченко. – Дніпропетровськ, 2003. – 448 с.
9. Січкарь В. О. Використання досвіду поліції зарубіжних країн в діяльності міліції України по забезпеченню прав та свобод людини (організаційно - правовий аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. О. Січкарь ; Нац. ун-т ДПС України. – Ірпінь, 2007. – 20 с.

10. Гіда Є. О. Загальнолюдські стандарти прав людини і забезпечення їх реалізації в діяльності міліції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01 / Є. О. Гіда ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2000. – 16 с.

11. Загальна декларація прав людини // Права людини і професійні стандарти для працівників правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. – К. : Сфера, 2002. – С. 9–12.

12. Конституція України : від 28.06.1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

13. Левченко К. Б. Мобільні групи з моніторингу дотримання прав людини в Україні є! / Левченко К. Б. // Мобільні групи з моніторингу забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів внутрішніх справ : практ. посіб. – Х. : ХІСД, 2006. – 360 с.

14. Кодекс поведінки посадових осіб з під-

тримання правопорядку (резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 груд. 1979 р.) // Міжнародно-правові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку: документально-джерелознавчий довідник / упоряд. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, І. Г. Кириченко. – К., 2002. – 128 с.

15. Основные принципы применения силы и огнестрельного оружия должностными лицами по поддержанию правопорядка (восьмой конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями) // Права людини і професійні стандарти для юристів у документах міжнародних організацій. – К. : Сфера, 1999. – С. 170–174.

16. Гусаров С. М. Захист прав та свобод людини і громадянина в діяльності органів внутрішніх справ / С. М. Гусаров // Вісник Академії управління МВС. – 2008. – №4. – С.6–14.

Загуменна Ю. О. Основні напрямки забезпечення прав і свобод людини в діяльності органів внутрішніх справ України / Ю. О. Загуменна // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 376–382 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10zjoovc.pdf>

Розкриваються актуальні аспекти захисту прав та свобод людини в діяльності органів внутрішніх справ України, пропонуються шляхи удосконалення їх діяльності в сфері конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Загуменная Ю.О. Основные направления обеспечения прав и свобод человека в деятельности органов внутренних дел Украины

Раскрываются актуальные аспекты защиты прав и свобод человека в деятельности органов внутренних дел Украины, предлагаются пути совершенствования их деятельности в сфере конституционных прав и свобод человека и гражданина.

Zagumenna Yu.O. The Basic Directions of Providing of the Human Rights and Freedoms in Activity of Law-Enforcement Bodies of Ukraine

The actual aspects of human rights and freedoms defence in activities of the organs of internal affairs of Ukraine specifies, proposed ways to improve their activities in the field of constitutional rights and freedoms of citizens.